

خاطرات کربلایی یحیی دادگر از مرمت حرم ائمه (ع) در عتبات عالیات

خشت‌های آخرت

۷

داستان جلد

سمیرا منشادی از همان نوجوانی دست به آچار بود. آن قدر به کارهای فنی علاقه داشت که مادر «پنجه طلا» صدایش می‌زد. پدرش سال‌ها خادم حرم بود و او نیز از سال ۸۸ لباس خادمی به تن کرد. یحیی دادگر دلش می‌خواست غیر از خادمی، کار دیگری برای دلش انجام بدهد. انگار خادمی در حرم رضوی به تنهایی دلش را آرام نمی‌کرد. او که نزدیک شصت سال سن دارد، هشت سالی می‌شود که در زمینه بازسازی، ترمیم و طلاکاری گلدسته‌های حرم امیرالمؤمنین علی (ع)، مرمت صحن فاطمه الزهرا (س) و امامزاده آقاسید محمد، فرزند بزرگ امام علی النقی (ع) که مرقدش در پنجاه کیلومتری «سامرا» است، فعالیت می‌کند.

کربلایی یحیی دوبار در سال به طور افتخاری، عازم عراق می‌شود که یک بار آن به طور حتم در ماه مبارک رمضان است. هر بار رفت و برگشتش دو ماه زمان می‌برد. مرور این خاطرات برای این ساکن محله بهارستان، حال او را تغییر می‌دهد. آن قدر که طی گفت‌وگویمان دائم از دل‌تنگی‌هایش می‌گوید، وقتی از حرمین دور است.

تعمیر خودرو زائران

دادگر متولد سرخس است و بزرگ شده مشهد. خانه پدری‌اش در محله پروین اعتصامی قرار دارد و کوچه محمد مهدی دادگر به یاد برادر شهیدش، نام‌گذاری شده است. پدرش خادم صحن و سرای رضوی بوده است و همیشه تأکید می‌کرده که یحیی مانند اولیاس خادمی به تن کند. یحیی برای اینکه خواسته پدرش را اجابت کند، برای خدمت در حرم رضوی درخواست می‌دهد، اما به سرانجامی نمی‌رسد. وقتی همسرش، اکرم عباس پور میرزا بیگ، خادم حرم رضوی می‌شود، اصرار می‌کند که یحیی برای بار دوم در سال ۱۳۸۸ درخواست خادمی بدهد. او توضیح می‌دهد: همسرم به مسئول وقت معاونت اداره فنی گفته بود در کارهای فنی آچار فرانسه هستیم. آن مسئول هم گفته بود «ما به چنین افراد کاربلدی در حرم نیاز داریم»، دوباره برای ثبت نام مراجعه کردم و شکر خدا این بار خواسته‌ام اجابت شد.

او که از همان سال جزو خادمان کشیک ششم فنی است، می‌گوید: هرکاری در حرم رضوی باشد، با جان و دل انجام می‌دهم و برایم افتخار است. حتی گاهی خودروهای زائران و مجاورانی را که در پارکینگ حرم است و دچار مشکل شده، تعمیر می‌کنم تا خدمتی به زائر امام رضا (ع) کرده باشم.

شاگرد شیخ علی

روایت رفتن دادگر به عراق برای بازسازی گنبد و گلدسته‌های حرم امام علی (ع) هم جالب است. او حدود ۱۰ سال قبل برای بازسازی حرم هادر عراق، به ستاد بازسازی عتبات رفت و مدارکش را تحویل داد. از ثبت نام تا روزی که پذیرفته شد، دو سال زمان برد؛ وقتی می‌خواستند اعزام کنند، پرسیدند آنجا هر کاری که لازم باشد، انجام می‌دهی؟ گفتم بله هر کاری که باشد. بار اولی که عازم شدم، مدتی کنار دست استادکاری به نام شیخ علی برای ترمیم گنبد کار کردم و خیلی زود کار را یاد گرفتم. طولی نکشید که به عنوان سرپرست تیم انتخاب شدم.

به گفته دادگر، بازسازی حرم‌های شریف در عراق بعد از سقوط رژیم بعث عراق آغاز شده است و از سال ۹۰ ایرانی‌ها هم در این زمینه آستین بالا زده‌اند؛ «آن طور که شنیدم، اوایل دهه ۹۰ سردار سلیمانی به حرم امام علی (ع) مشرف شد. وقتی وضعیت نامناسب حرم را دید، تصمیم گرفت حرمین را بازسازی کند.»

او ادامه می‌دهد: ابتدا قرار بود گنبد حرم حضرت علی (ع) ترمیم شود. بر همین اساس، مهندسان و هنرمندان عراقی، خشت‌های طلای این گنبد را برداشتند و قرار شد دوباره طلاکاری کنند. به دستور آیت‌الله سیستانی برای حفظ و صیانت از آثار باستانی، از همان خشت و طلاهایی که روی گنبد بود، دوباره استفاده شد؛ یعنی همان خشت‌ها مرمت و طلاکاری شدند.

دادگر توضیح می‌دهد: طرح مرمت خشت‌های مطلای ایوان نجف در سه فاز تعریف شد که شامل عملیات مرمت بخش جنوبی و گلدسته، مرمت خشت‌های بخش شمالی و گلدسته شمالی ایوان و سردر ورودی و تاج ایوان بود.

آن طور که دادگر توضیح می‌دهد، روال کار بدین شکل است که خشت‌های آسیب دیده پس از کدگذاری از ایوان جدا و بعد از ترمیم، باروکشی از نیکل و طلای اهدایی به قطر ۱۰ میکرون آبکاری شده و دوباره سر جایش نصب می‌شود. مجموع کل خشت‌های به کار رفته در ایوان نجف، حدود ۲۵ هزار قطعه است. این خشت‌ها در ابعاد و اشکال مختلف، از ساده تا خشت‌های منقش، میناکاری و دارای کتیبه و خطاطی است. تاکنون حدود شش هزار خشت مرمت شده است.

نوشتن پشت خشت‌های گنبد

یکی از بهترین خاطرات آقای دادگر هنگام ترمیم گنبد حضرت علی (ع)، نوشتن اسم دوستان و ملتزمان دعا پشت خشت‌ها و کاشی‌ها بوده است. دادگر از به یاد آوردن این ماجرا چشمانش از اشک خیس می‌شود و می‌گوید: این اجازه را به مادامه‌اند که با ماژیک، اسم اعضای خانواده و دوستانمان را پشت کاشی‌ها یا خشت‌های طلا بنویسیم. در این مدت، اسم بسیاری از اقوام، خادمان کشیک و دوستانم و... را برای تبرک نوشته‌ام. آن طور که گفته‌اند، این خشت‌ها چهارصد سال بعد تعویض یا مرمت می‌شود.

